

Motienummer: M25-121

Vergadering

Provinciale Statenvergadering, 12-11-2025

De Provinciale Staten van Utrecht, bijeen op 12 november 2025, verzoeken het college van GS,

- I. Om bij de Kadernota 2027, binnen programma 3 (bodem, water en milieu), een meerjarendoel op te nemen dat stelt dat de Utrechtse gronden en wateren op termijn geen of veel minder chemische en synthetische bestrijdingsmiddelen bevatten;**
- II. Dit termijndoel als uitgangspunt op te nemen binnen de (wijzigingen in de) Omgevingsvisie;**
- III. Binnen de Omgevingsverordening verbodsbepalingen voor chemische/synthetische bestrijdingsmiddelen op te nemen voor grondwaterbeschermingsgebieden;**
- IV. Natuurvergunningen aan te scherpen met beperkingen of uitsluiting van het gebruik van chemische/synthetische middelen bij activiteiten in of nabij Natura 2000-gebieden;**
- V. Een verbod op chemische/synthetische bestrijdingsmiddelen op te nemen in contracten voor provinciale gronden (pachtvoorwaarden en gronduitgifte);**
- VI. Zich in te zetten middels actieve voorlichting en ondersteuning om alternatieve, duurzame bestrijdingsmethoden bekend te maken en te stimuleren.**

Aanleiding:

Het gebruik van chemische en synthetische bestrijdingsmiddelen vormt een significant gevaar voor de volksgezondheid en de natuur. De begroting heeft een verdere beperking binnen de juridische mogelijkheden voor de provincie echter niet opgenomen. Het College neemt gebruiksbeperkingen nu ook niet op in de wijzigingen omgevingsvisie en verwijst naar lopende onderzoeken. Juridisch kan de provincie echter het gebruik al beperken (zie argumenten hieronder), wat in lijn is met de provinciale ambitie voor een schone, veilige en natuurrijke provincie.

Beoogd effect:

- ☐ Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in de provincie Utrecht zoveel mogelijk terug te dringen door inzet van provinciale instrumenten, zonder in strijd te handelen met nationale en Europese regelgeving.
- ☐ Een duidelijke, schone en gezonde stip op de horizon voor het Utrechts' land en water.

Argumenten:

- Chemische en synthetische bestrijdingsmiddelen kunnen significante en zelfs onomkeerbare schade toebrengen aan de natuur en de volksgezondheid. Het beperken en uitfasen van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen draagt bij aan de biodiversiteit en gezondheid van mens en dier.
- Een duidelijke politieke lijn geeft een signaal af aan de markt, waardoor natuurlijke alternatieven de ruimte krijgen om zich sneller als haalbaar alternatief aan te dienen;
- De toelating en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is primair geregeld in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) en de Europese Verordening (EG) 1107/2009. Deze wetgeving geeft het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) exclusieve bevoegdheid voor toelating en gebruiksvoorschriften. Provincies mogen die toelating niet zomaar overrulen. Wel kan de provincie het gebruik beperken middels gebiedsgerichte maatregelen binnen de Omgevingsverordening, zoals verbodsbepalingen in drinkwaterwinlocaties, grondwaterbeschermingsgebieden en kwetsbare natuur, en door voorwaarden te stellen bij pacht en gronduitgifte. Daarnaast kan via natuurvergunningen en passende maatregelen op grond van de Habitatrichtlijn (art.6) het gebruik van bestrijdingsmiddelen worden beperkt om negatieve effecten op kwetsbare natuur (N2000-gebieden) en wateren te voorkomen. Deze aanpak is juridisch houdbaar, proportioneel en sluit aan bij de provinciale verantwoordelijkheid voor natuur- en waterbescherming. Het opnemen in de visie is een belangrijke stap in die richting.

Indiener(s)

Volt – Amos de Jong
ChristenUnie – Arne Schaddelee

PvdD – Jesseka Batteau
50+ - Mieke Hoek

SP - Jan Breur